

Centrale registratie voor de onthaaltehuizen en centra voor dringend onthaal in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Gegevens over de opvang van
thuislozen in 2011

la Strada

Centre d'appui au secteur bruxellois d'aide aux sans-abri
Steunpunt thuislozenzorg Brussel

Dankwoord

Wij wensen iedereen te bedanken die de centrale registratie mogelijk heeft gemaakt:

- de mensen op het terrein die de gegevens ingevoerd hebben, hun directies en federaties
- de leden van de werkgroep en de deelwerkgroep voor hun inzet en adviezen
- Martin Wagener die ook dit jaar een waardevolle hulp is geweest voor de statistieke verwerking van de gegevens
- de vzw –CMDC-CDCS, voor de lay-out en het nalezen van de vertaling
- de ministers voor Bijstand aan Personen en bevoegd voor Maatschappelijke Actie en Gezin die sinds de oprichting van het Steunpunt de centrale registratie ondersteunen en als een prioritaire taak beschouwen.

Verantwoordelijke uitgever:

Steunpunt Thuislozenzorg Brussel - **la Strada** vzw

Louizalaan 183 - 1050 Brussel

T: 02/880.86.89 | www.thuislozenzorg.org | info@lastrada.irisnet.be

Lay-out:

asbl CDCS-CMDC vzw > www.cmdc-cdcs.be / www.c-art.be

Font logo:

232MKSD › Maniackers Design Font (<http://mks.jp.org>)

Brussel, januari 2013

*Reproductie is toegestaan mits vermelding van de bron.
Ce rapport est disponible en français.*

Centrale registratie voor de onthaaltehuizen en centra voor dringend onthaal in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Gegevens over de opvang van
thuislozen in 2011

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	p.7
2. Doel van de registratie.....	p.7
3. De Brusselse thuislozenzorg.....	p.8
4. Methodiek.....	p.11
4.1. Verschillende registratiesystemen.....	p.11
4.2. Centralisatie en analyse van de gegevens.....	p.11
4.3. Werkgroep en deelwerkgroep.....	p.11
5. Verzamelde gegevens.....	p.12
6. Resultaten.....	p.12
6.1. Algemene voorstelling van de bestudeerde populatie en het aantal verblijven.....	p.12
6.1.1. Verblijven gedurende het jaar 2011.....	p.12
6.1.2. Meerdere verblijven tijdens de periode 2010-2011.....	p.13
6.2. Sociodemografische kenmerken.....	p.14
6.2.1. Geslacht.....	p.14
6.2.2. Burgerlijke staat en gezinssituatie.....	p.15
6.2.1. Leeftijd.....	p.17
6.3. Verblijven van gezinnen.....	p.18
6.4. Verzamelde gegevens bij de aankomst.....	p.19
6.4.1. Type huisvesting vóór de opvang.....	p.19
6.4.2. Gewest van de laatste officiële domiciliëring.....	p.20
6.4.3. Herkomst van de doorverwijzing.....	p.21
6.4.4. Financiële inkomsten.....	p.22
6.4.5. Onderwijsniveau.....	p.23
6.4.6. Nationaliteit.....	p.23
6.4.7. Verblijfsstatuut.....	p.24
6.5. Verblijfsduur.....	p.24
6.6. Bestemming na het verlaten van de opvang.....	p.27
7. Conclusies en vooruitzichten.....	p.29

Tabellenlijst

Tabel 1.	Aantal erkende plaatsen in de Brusselse opvangcentra.....	p.8
Grafiek 1.	Voorstelling van de erkende opvangplaatsen.....	p.8
Tabel 2.	Aantal erkende plaatsen in de centra die hebben deelgenomen aan de centrale registratie.....	p.9
Grafiek 2.	Aantal erkende plaatsen in de onthaalhuizen.....	p.10
Grafiek 3.	Aantal erkende plaatsen in de centra voor dringend onthaal.....	p.10
Grafiek 4.	Bestudeerde populatie.....	p.13
Tabel 3.	Aantal verblijven in 2010 en 2011.....	p.13
Grafiek 5.	Verdeling van de verblijven tussen mannen en vrouwen.....	p.14
Grafiek 6.	Verdeling van de verblijven volgens het type opvangvoorziening, per geslacht.....	p.14
Grafiek 7.	Verdeling van de verblijven volgens de gezinssituatie tijdens het verblijf, per geslacht.....	p.15
Grafiek 8.	Verdeling van de verblijven volgens de burgerlijke staat, per geslacht.....	p.16
Grafiek 9.	Verdeling van de verblijven volgens de gezinssituatie voor en tijdens het verblijf, per geslacht.....	p.16
Grafiek 10.	Verdeling van de verblijven volgens leeftijd, per geslacht.....	p.17
Grafiek 11.	Verdeling van de verblijven van eenouder- of tweoudergezinnen en van hun kinderen.....	p.18
Grafiek 12.	Verdeling van de verblijven van eenouder- en tweoudergezinnen, per geslacht.....	p.18
Grafiek 13.	Verdeling van de gezinnen per aantal kinderen.....	p.19
Grafiek 14.	Verdeling van de verblijven volgens type huisvesting vóór de opvang, per geslacht.....	p.19
Grafiek 15.	Verdeling van de verblijven volgens type huisvesting vóór de opvang, per gezinssituatie.....	p.20
Grafiek 16.	Verdeling van de verblijven volgens het gewest van de laatste officiële domiciliëring.....	p.21
Grafiek 17.	Verdeling van de verblijven volgens de doorverwijzing, per geslacht.....	p.21
Grafiek 18.	Verdeling van de verblijven volgens financiële inkomsten bij het onthaal, per geslacht.....	p.22
Grafiek 19.	Verdeling van de verblijven volgens onderwijsniveau, per geslacht.....	p.23
Grafiek 20.	Verdeling van de verblijven volgens nationaliteit (Belgische en per continent).....	p.23
Grafiek 21.	Verdeling van de verblijven volgens de verblijfstitel, per geslacht.....	p.24
Grafiek 22.	Verdeling van de duur van het verblijf volgens het type voorziening (2011)..	p.24
Grafiek 23.	Verdeling van de duur van het verblijf volgens het type voorziening (2010)..	p.25
Tabel 4.	Verschillen tussen de verblijfsduur in 2010 en 2011 per type opvangcentrum.....	p.25
Grafiek 24.	Verdeling van de duur van het verblijf volgens geslacht (2011).....	p.26
Grafiek 25.	Verdeling van de duur van het verblijf volgens geslacht (2010).....	p.26
Tabel 5.	Verschillen in verblijfsduur tussen 2010 en 2011 volgens geslacht.....	p.27
Grafiek 26.	Verdeling van de verblijven volgens hun bestemming bij het verlaten van de opvang, volgens het type opvangcentrum.....	p.27
Grafiek 27.	Verdeling van de verblijven volgens de bestemming na de opvang, per geslacht.....	p.28
Grafiek 28.	Verdeling van de verblijven volgens de bestemming na de opvang, per gezinssituatie.....	p.29

Afkortingenlijst

AMA	Association des Maisons d'Accueil et des Services d'Aide aux sans-abri
CAW	Centrum Algemeen Welzijnswerk
CIG	Centrum voor Integrale Gezinszorg
Cocof	Commission communautaire française
Cocom	Commission communautaire commune
CR	Centrale registratie
SAW	Steunpunt Algemeen Welzijnswerk
VG	Vlaamse Gemeenschap
VGC	Vlaamse Gemeenschapcommissie

1. Inleiding

Dit verslag bevat, net als het eerste verslag van vorig jaar, gegevens over thuislozen die opgevangen werden in erkende opvangcentra in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het bevat de resultaten van de gegevens die geregistreerd werden gedurende het jaar 2011. La Strada, Steunpunt Thuislozenzorg Brussel, heeft hierbij nauw samengewerkt met de onthaalhuizen, de centra voor dringend onthaal en de federaties.

Een eerste registratie vond plaats in 2010. Door de combinatie van de gegevens van de 22 deelnemende centra kregen we een duidelijk beeld van de mensen die opgevangen worden in de Brusselse thuislozensector. De resultaten werden publiek voorgesteld in 2012. Daarnaast werden de resultaten voorgesteld aan de hulpverleners van de opvangcentra om een meerwaarde te geven aan hun registratie en de specifieke kenmerken van hun werking binnen het breder geheel van het Brussels opvangaanbod te belichten.

De verzamelde gegevens van 2011 zijn vergelijkbaar met die van 2010: enerzijds zijn de deelnemende voorzieningen dezelfde als in 2010, er is dus een zelfde opvangcapaciteit qua aantal en type plaatsen; anderzijds zijn de verzamelde variabelen dezelfde als vorig jaar. Door de vergelijking van de resultaten over twee jaren, kunnen de eerste waarnemingen van vorig jaar worden bevestigd en/of de verschillen naar voren worden gebracht.

2. Doel van de registratie

Ter herinnering, de doelstellingen van de centrale registratie zijn de volgende:

Algemene doelstelling: de dienstverlening aan thuislozen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verbeteren.

Specifieke doelstellingen: over gegevens beschikken die - in combinatie met andere informatie – het volgende mogelijk maken:

1. het profiel van de personen die gebruikmaken van de opvangcentra in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest objectiveren;
2. beschikken over een algemeen overzicht van de situaties waarin personen zich bevinden bij het onthaal in een centrum, gedurende het verblijf en bij het verlaten van een centrum (na een gezamenlijke analyse met de organisaties en federaties);
3. zich richten op specifieke aspecten die (kwantitatief of kwalitatief) uitgediept moeten worden (bijv. intrafamiliaal geweld);
4. dat verenigingen en federaties bij de verschillende overheden lobbywerk verrichten;
5. dat de overheid de behoeften en prioriteiten kan evalueren.

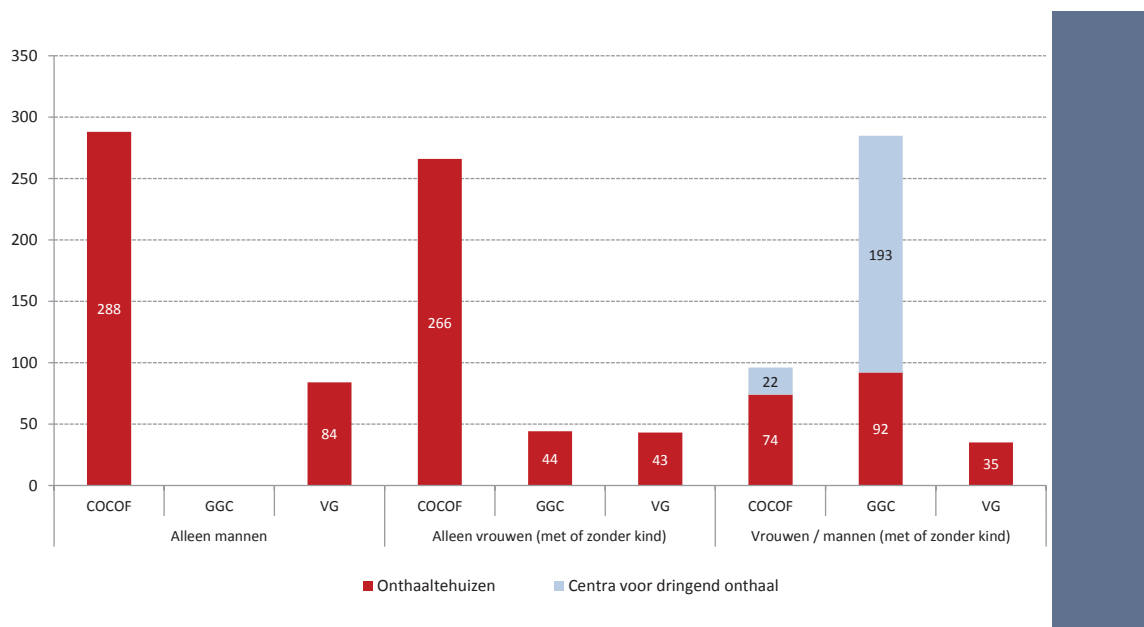
3. De Brusselse thuislozenzorg

In Brussel worden de opvangcentra erkend en gesubsidieerd door drie verschillende voogdijoverheden: de GGC¹, de Cocof² en de VG³. In totaal zijn 27 centra erkend, of een opvangcapaciteit van 1160 plaatsen: 348 plaatsen erkend door de GGC, 650 door de Cocof en 162 door de VG (tabel 1). De plaatsen zijn als volgt verdeeld: 372 voor mannen, 353 voor vrouwen met of zonder kinderen⁴, 435 voor zowel mannen als vrouwen met of zonder kinderen. De complete lijst van de erkende centra bevindt zich in bijlage 1.

Tabel 1. Aantal erkende plaatsen in de Brusselse opvangcentra

		COCOF	GGC	VG	Totaal
Alleen mannen	Onthaalhuizen	288		84	372
	Centra voor dringend onthaal	0			
	Totaal	288	0	84	372
Alleen vrouwen (met of zonder kind)	Onthaalhuizen	266	44	43	353
	Centra voor dringend onthaal	0	0	0	
	Totaal	266	44	43	353
Vrouwen / mannen (met of zonder kind)	Onthaalhuizen	74	111	35	220
	Centra voor dringend onthaal	22	193	0	215
	Totaal	96	304	35	435
Totaal		650	348	162	1160

Grafiek 1. Voorstelling van de erkende opvangplaatsen

1 Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie

2 Commission communautaire française

3 Vlaamse Gemeenschap

4 Het is niet mogelijk het precieze aantal plaatsen voor vrouwen en voor kinderen te kennen. De onthaalhuizen zijn erkend voor een totaal aantal plaatsen.

Net als in 2011⁵ werden voor deze centrale registratie de gegevens van 22 van de 27 centra verzameld. De volgende vijf centra hebben niet meegewerkt:

- Hoeksteen dat thuislozen anoniem opvangt. In ons registratiesysteem wordt voor iedere persoon een anonieme identiteit aangemaakt op basis van de naam, voornaam en geboortedatum. Op basis van die identificatie worden de gegevens geanalyseerd. Gezien de werkwijze van Hoeksteen kan het geen gegevens leveren voor de database van la Strada.
- Pag-Asa dat sinds 2012 samen met twee andere centra gespecialiseerd in de opvang van slachtoffers in mensenhandel een gemeenschappelijk registratiesysteem gebruikt. Pag-Asa wil graag deelnemen aan de CR⁶. Wij hopen dat we hun gegevens eind 2012 kunnen filteren en opnemen in onze database.
- Foyer Georges Motte dat pas sinds 2012 een elektronisch registratiesysteem heeft. Hun gegevens uit dat jaar zullen in de centrale registratie worden opgenomen.
- Vogelzang dat behoort tot de Centra voor Integrale Gezinszorg⁷ en een aantal statistische gegevens rechtstreeks doorgeeft aan de VG.
- Samusocial dat niet wilt deelnemen aan de centrale registratie.

De centra die niet hebben meegedaan beschikken in totaal over 313 erkende plaatsen (de winteropvang, transitopvang, enz. niet inbegrepen).

Tabel 2 illustreert het aantal plaatsen in de centra die hebben deelgenomen aan de CR.

Tabel 2. Aantal erkende plaatsen in de centra die hebben deelgenomen aan de centrale registratie

		COCOF	GGC	VG	Totaal
Alleen mannen	Onthaalhuizen	211		84	295
	Centra voor dringend onthaal	0			0
	Totaal	211	0	84	295
Alleen vrouwen (met of zonder kind)	Onthaalhuizen	266	44	0	310
	Centra voor dringend onthaal	0	0	0	0
	Totaal	266	44	0	310
Vrouwen / mannen (met of zonder kind)	Onthaalhuizen	74	76	35	185
	Centra voor dringend onthaal	22	35	0	57
	Totaal	96	111	35	242
Totaal		573	155	119	847

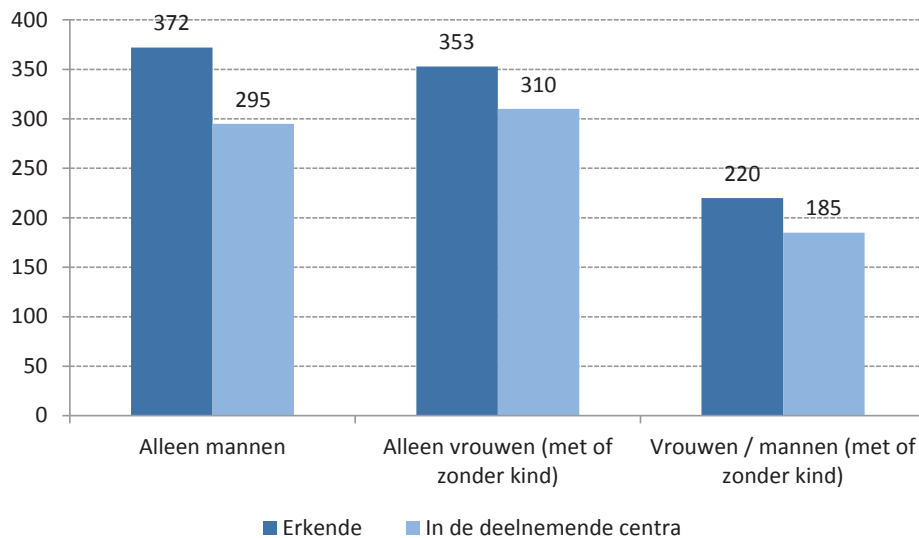
⁵ In tegenstelling tot wat in het verslag staat dat begin 2012 werd gepubliceerd, werden de gegevens van CIG Vogelzang ook niet opgenomen in de gegevens van 2011.

⁶ Centrale registratie

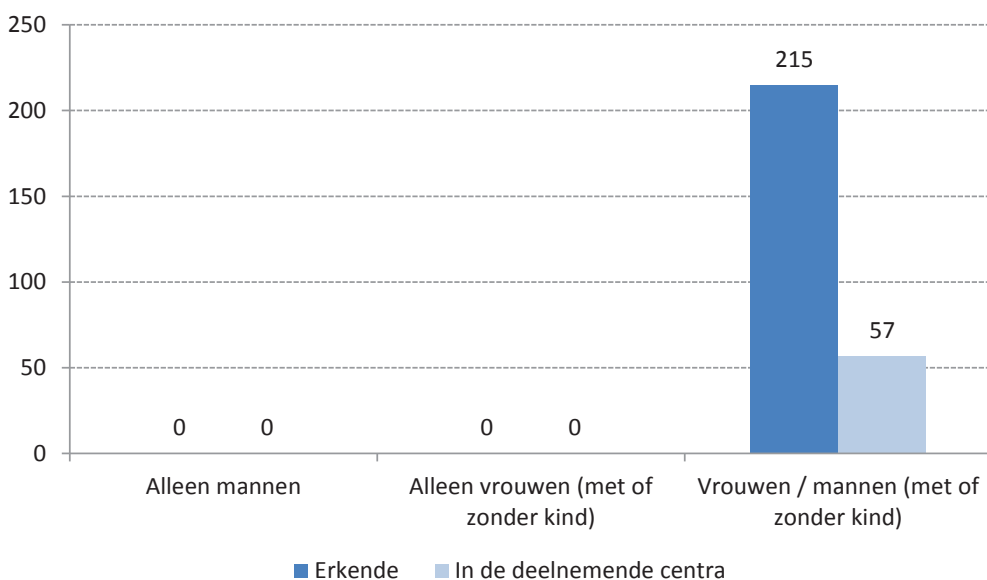
⁷ Ter informatie, er zijn in Vlaanderen 6 CIG.

Inzake de representativiteit van de gegevens blijkt uit grafiek 2, waarin het aantal erkende plaatsen in onthaalhuizen en het aantal plaatsen van de CR worden weergegeven, dat de CR beduidend representatief is. Dit is minder het geval voor de centra voor dringend onthaal⁸: in grafiek 3 stellen we vast dat in onze bestudeerde populatie de gemengde plaatsen sterk ondervertegenwoordigd zijn (57 plaatsen op een totaal van 215, of 26,5%).

Grafiek 2. Aantal erkende plaatsen in de onthaalhuizen

Grafiek 3. Aantal erkende plaatsen in de centra voor dringend onthaal

⁸ 8 Centra voor dringend onthaal die aan de CR hebben deelgenomen: centrum voor dringend onthaal Ariane en het tehuis voor crisisopvang l'Îlot 160

4. Methodiek

4.1. Verschillende registratiesystemen

In de onthaalhuizen en de centra voor dringend onthaal worden verschillende registratiesystemen gebruikt:

- **Tellus/webreg** in de 2 Brusselse Centra Algemeen Welzijnswerk (CAW). Dit systeem wordt gebruikt in alle CAW's in Vlaanderen. De gegevens worden ingezameld door het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk (SAW) in Antwerpen;
- **AMAsat** in de door de Cocof erkende onthaalhuizen;
- **Brureg** in de door de GGC erkende centra, behalve:
 - Samusocial dat hetzelfde systeem gebruikt als zijn naamgenoot in Frankrijk;
 - Pag-Asa dat Eldorado gebruikt, een gemeenschappelijk systeem voor de 3 gespecialiseerde federale centra voor slachtoffers van mensenhandel.

4.2. Centralisatie en analyse van gegevens

Tot in 2011 bestond in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geen centralisatie van gegevens. Begin 2012 heeft la Strada voor het eerst een verslag gepubliceerd waarin alle verblijfsgegevens van opgevangen thuislozen in 2010 worden geanalyseerd. Dit verslag is het resultaat van vier jaar werk. Verschillende stappen gingen er aan vooraf:

- inventarisatie van de verschillende bestaande systemen en hun gemeenschappelijke variabelen;
- opzet van een registratiesysteem voor de bicommunautaire centra (Brureg);
- opstart van een werkgroep;
- opstellen van een kadernota;
- ten slotte centralisatie, harmonisering van de variabelen en analyse van de gegevens.

Het verslag bevat de gegevens van de verblijven in 2011.

Ter herinnering, de gecentraliseerde gegevens worden anoniem verwerkt: er wordt een anonieme identificatiesleutel aangemaakt op basis van naam, voornaam en geboortedatum van de opgevangen persoon. Vervolgens is het niet meer mogelijk om de achterliggende gegevens van de persoon te raadplegen. Op deze wijze wordt de vertrouwelijkheid gewaarborgd.

4.3. Werkgroep en deelwerkgroep

Er werd een werkgroep opgezet vanaf het begin van de centrale registratie. Deze werkgroep is toegankelijk voor alle deelnemende centra en bestaat uit verschillende verenigingen⁹ die verschillende registratiesystemen gebruiken. Dit jaar heeft de werkgroep haar omkaderingsactiviteiten inzake de correcte interpretatie van de resultaten voortgezet. Een

⁹ Samenstelling van de werkgroep en de deelwerkgroep: Foyers d'Accueil, Home Baudouin, Maison Rue Verte, De Relais, Talita, Ariane, Albatros, Open Deur, Les Trois Pommiers, Hoeksteen, A.M.A., Bicofederatie.

‘technische’ deelwerkgroep heeft de werkzaamheden van vorig jaar voortgezet: per variabele werden verbeteringen voorgesteld om de gegevens tussen de verschillende systemen op elkaar af te stemmen. Toen la Strada begon met de CR, was het de bedoeling zich te baseren op de bestaande variabelen van de verschillende registratiesystemen. De gemeenschappelijke variabelen hadden hetzelfde thema maar hun definitie en parameters kwamen niet altijd overeen. De deelwerkgroep heeft ze zoveel mogelijk op elkaar afgestemd om de kwaliteit te verbeteren. Hun voorstellen werden goedgekeurd in de werkgroep en zullen worden opgenomen in AMAstat en de nieuwe versie van Brureg die vanaf 2013 van toepassing wordt. Een nieuwe versie van het Tellus-systeem is gepland in 2014.

5. Verzamelde gegevens

De analyse van de in 2011 geregistreerde gegevens heeft betrekking op dezelfde variabelen als in 2010. Op deze manier is het mogelijk om de evolutie van de variabelen per jaar te volgen.

De volgende gegevens worden verzameld:

- Sociodemografische kenmerken:
 - geslacht
 - burgerlijke staat en gezinssituatie
 - leeftijd
- opgevangen gezinnen
- type huisvesting vóór de opvang
- gewest van het laatste officiële domicilie
- herkomst van de doorverwijzing
- financiële inkomsten bij de opvang
- verblijfsduur
- onderwijsniveau
- nationaliteit en verblijfsstatuut op het grondgebied
- bestemming na het verlaten van de opvang.

6. Resultaten

6.1. Algemene voorstelling van de bestudeerde populatie en het aantal verblijven

6.1.1. Verblijven gedurende het jaar 2011

Tijdens 2011 hebben de deelnemende opvangcentra 1833 verschillende personen geregistreerd. Het betreft volwassenen of minderjarigen die beschouwd worden als gezinshoofd en die minimaal één nacht in een opvangcentrum hebben doorgebracht. Deze personen werden vergezeld door 859 kinderen.

Ter herinnering, in 2010 werden 2021 volwassenen vergezeld door 964 kinderen geregistreerd. In 2010 waren er 2251 verblijven van minstens één nacht.

Grafiek 4. Bestudeerde Populatie

Sommige personen verbleven in 2011 meerdere malen in een opvangcentrum: in totaal gaat het om 2050 verblijven.

Van de personen die in 2011 meerdere malen in een opvangcentrum verbleven:

- verbleven er 148 twee keer in een opvangcentrum
- verbleven er 26 drie keer in een opvangcentrum
- verbleven er 3 vier keer in een opvangcentrum;
- verbleven er 2 vijf keer in een opvangcentrum.

Uit een nadere analyse van de personen die in 2011 meerdere keren in een opvangcentrum verbleven, blijkt:

- dat het profiel van de mensen met één of twee verblijven geen relevante verschillen vertoont. De helft van de vrouwen die twee keer in een opvangcentrum verbleef kwam via een centrum voor dringend onthaal. Dit geldt niet voor de mannen: zij gaan van het ene opvangcentrum naar het andere of keren terug naar hetzelfde opvangcentrum.
- dat de mensen met meer dan twee verblijven worden opgevangen door alle voorzieningen: zij verblijven niet altijd in een centrum voor dringend onthaal voordat ze naar een opvangcentrum gaan.
De mensen die meerdere keren in opvangcentra verblijven zijn vaak alleenstaanden en in mindere mate eenoudergezinnen.
De mensen die drie keer in de opvangcentra verbleven zijn vaak alleenstaande mannen, en vanaf vier verblijven betreft het vooral mannen tussen de 25 en 45 jaar met een kortere verblijfsduur.

6.1.2. Meerdere verblijven tijdens de periode 2010-2011

Door de anonieme identificatie is het niet alleen mogelijk het aantal verschillende personen te kennen dat één of meerdere keren in hetzelfde jaar opgevangen werd, maar ook in de periode 2010-2011. Iemand kan in 2010 en in 2011 één keer in een opvangcentrum verblijven: voor elk jaar betreft het dus één verblijf, maar voor de periode 2010-2011 gaat het om twee verblijven. Dit wordt aangetoond in tabel 3.

Tabel 3. Aantal verblijven in 2010 en 2011

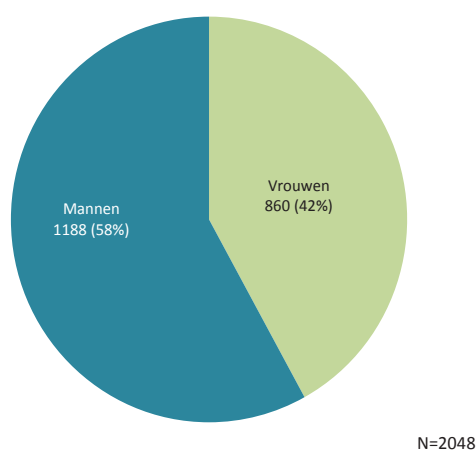
Aantal personen met	Gegevens 2011	Gegevens 2010	Totaal gegevens 2010 en 2011	
Eén verblijf	1654	1828	2830	83%
Twee verblijven	148	165	429	13%
Drie verblijven	26	22	94	3%
Vier verblijven	3	3	31	1%
Vijf verblijven	2	3	12	
Zes verblijven			2	
Totaal aantal personen	1833	2021	3398	100%

We stellen vast dat de meeste thuislozen (83%) tijdens de periode 2010-2011 slechts één keer, 13% twee keer en een minderheid (4,3%) meer dan twee keer opgevangen werden. Hieruit kunnen we afleiden dat weinig thuislozen het ene centrum na het andere aflopen. De meesten vinden een oplossing buiten de sector. Dit maakt dus komaf met de geruchten dat zij zich zouden schuldig maken aan ‘sociale shopping’.

6.2. Sociodemografische kenmerken

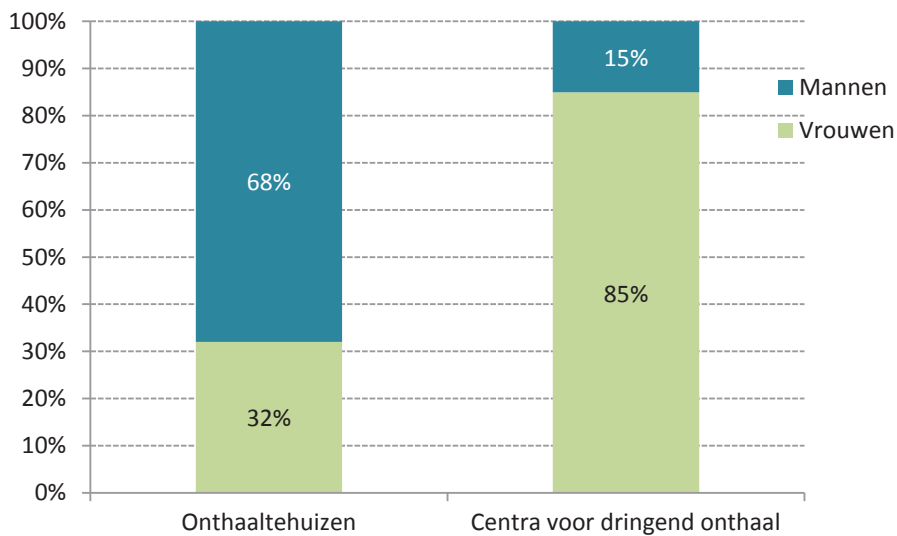
6.2.1. Geslacht

Grafiek 5. Verdeling van de verblijven tussen mannen en vrouwen

58% van de verblijven betreft mannen, en 42% vrouwen (*in 2010: 57% mannen en 43% vrouwen*).

Grafiek 6. Verdeling van de verblijven volgens het type opvangvoorziening, per geslacht

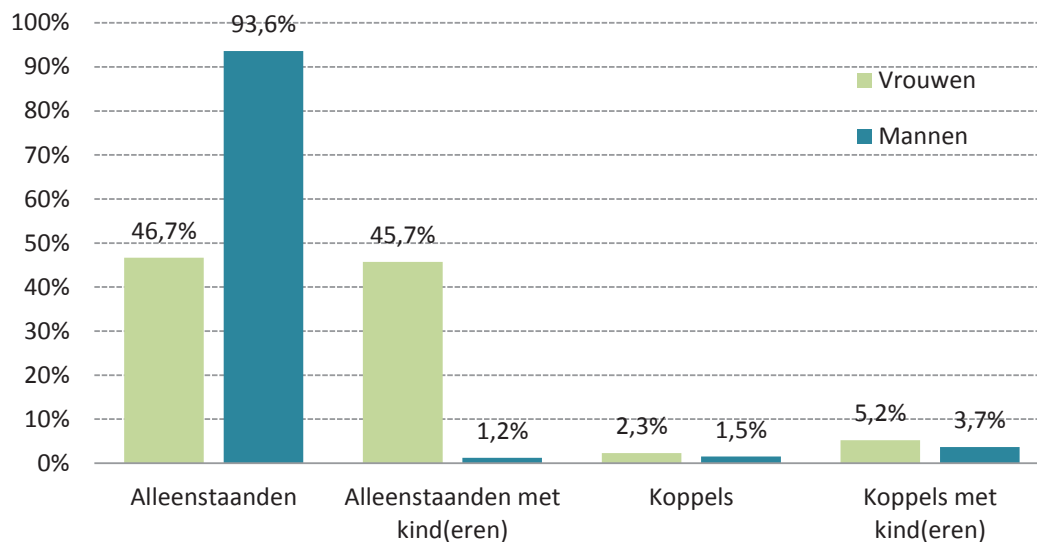

N=2043

Uit grafiek 6 blijkt dat in de centra voor dringend onthaal¹⁰, vooral vrouwen (85%), en in onthaalhuizen meer mannen worden opgevangen.

6.2.2. Burgerlijke staat en gezinssituatie

Grafiek 7. Verdeling van de verblijven volgens de gezinssituatie tijdens het verblijf, per geslacht

N=2043

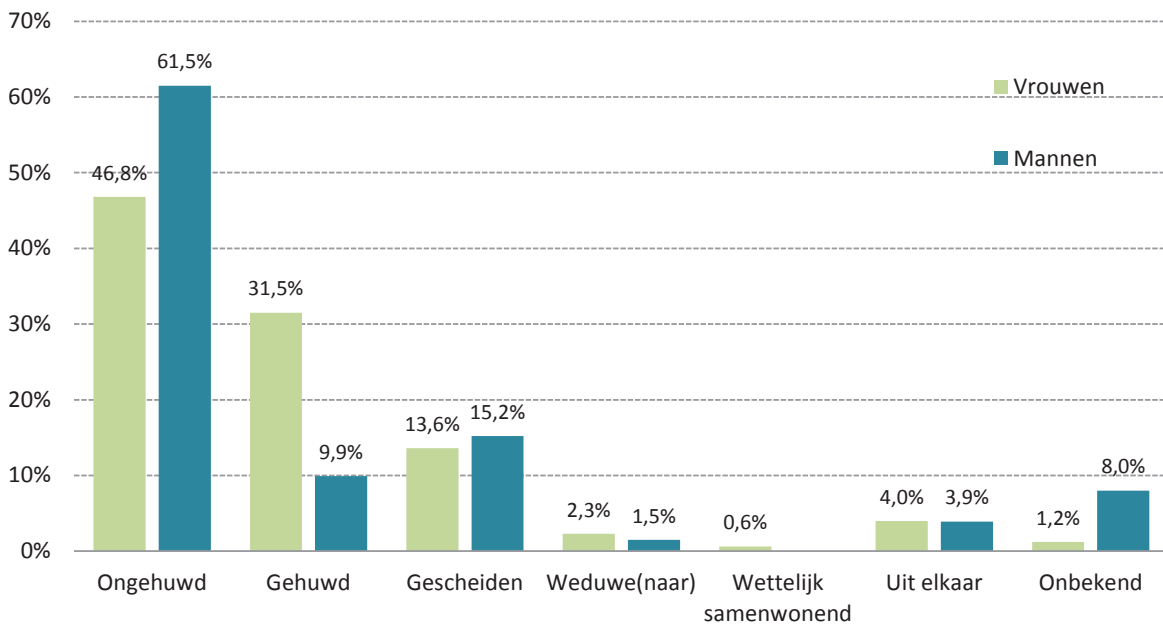
Tijdens hun verblijf is de gezinssituatie van de meesten ‘alleenstaand’: 94% van de mannen en 92% van de vrouwen. De helft van deze vrouwen is alleenstaand en de andere helft is in het gezelschap van een of meerdere kinderen. Het aantal opgevangen koppels is laag (N=38): er werden 89 verblijven van koppels met kinderen geregistreerd.

¹⁰ Ter herinnering, de deelnemende centra voor dringend onthaal zijn Ariane en l’Îlot 160.

Deze percentages komen nagenoeg overeen met die van 2010. Deze gegevens bevestigen dus dat de opgevangen personen vooral alleenstaanden zijn.

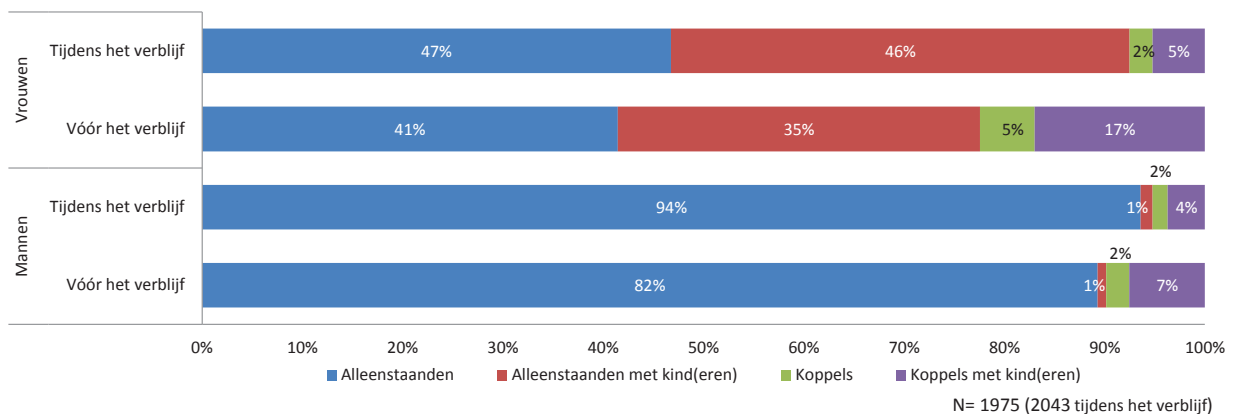
Of mensen alleen of als koppel worden opgevangen hangt af van het aantal beschikbare plaatsen. Hoewel de verdeling van plaatsen voor mannen alleen, voor vrouwen (met/zonder kinderen) en voor een gemengd publiek (met/zonder kinderen) relatief homogeen is, bevat de steekproef slechts 55,6% van de gemengde plaatsen: dit verklaart het lage percentage van koppels in de resultaten.

Grafiek 8. Verdeling van de verblijven volgens de burgerlijke staat, per geslacht

De categorie ‘ongehuwd’ komt het meest voor: 47% van de vrouwen en 62% van de mannen. Een derde van de opgevangen vrouwen is getrouwd, tegenover een kleine 10% van de mannen.

Grafiek 9. Verdeling van de verblijven volgens de gezinssituatie voor en tijdens het verblijf, per geslacht

De gezinssituatie tijdens het verblijf en de burgerlijke staat moeten met de nodige omzichtigheid worden geïnterpreteerd. Een koppel moet soms uit elkaar gaan om

opgevangen te worden: de één wordt opgevangen in een centrum voor mannen en de ander in een onthaaltehuis voor vrouwen. Ze krijgen allebei de status van 'alleenstaande' tijdens hun verblijf. Een vrouw die in scheiding ligt zal tijdens haar verblijf nog als wettelijk getrouwd geregistreerd staan.

In dit verband geeft grafiek 9 interessante informatie omdat de gezinssituatie voor en tijdens het verblijf vergeleken wordt: de meerderheid van de mannen leeft alleen. Heel weinig mannen (7%) woonden voor het verblijf samen en hadden kinderen, en tijdens het verblijf bevond nog maar 4% van de mannen zich in die situatie. Het aandeel alleenstaande vaders en samenwonende mannen zonder kinderen is eerder laag.

Een grote meerderheid van de vrouwen is alleenstaand (76%) voordat ze opgevangen worden. Het aandeel neemt nog toe tijdens het verblijf: 93% van de vrouwen is in die periode alleenstaand. De helft heeft geen kinderen. Het aantal opgevangen vrouwen met een relatie en kinderen neemt sterk af (min 12%).

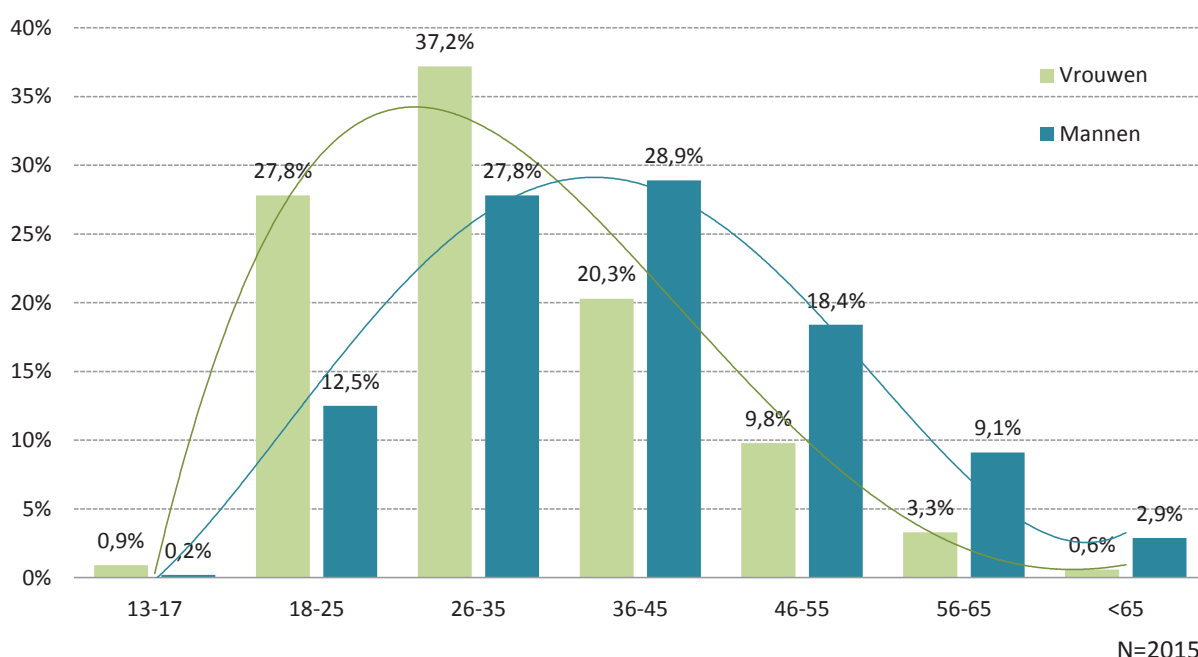
Deze resultaten zijn vergelijkbaar met die van 2010.

6.2.3. Leeftijd

Grafiek 10 toont de verdeling van verblijven volgens leeftijdscategorie en geslacht. De vrouwen zijn gemiddeld jonger dan de mannen (respectievelijk 35 tegenover 39 jaar). 65% van de vrouwen is tussen de 18 en 35 jaar terwijl twee op de drie mannen tussen de 26 en 45 jaar zijn (66,1%).

Net als in 2010 zijn er dus meer vrouwen tussen de 18 en 35 jaar. Vanaf de leeftijd van 35 jaar zijn er meer mannen zoals we kunnen afleiden uit de curven in de grafiek.

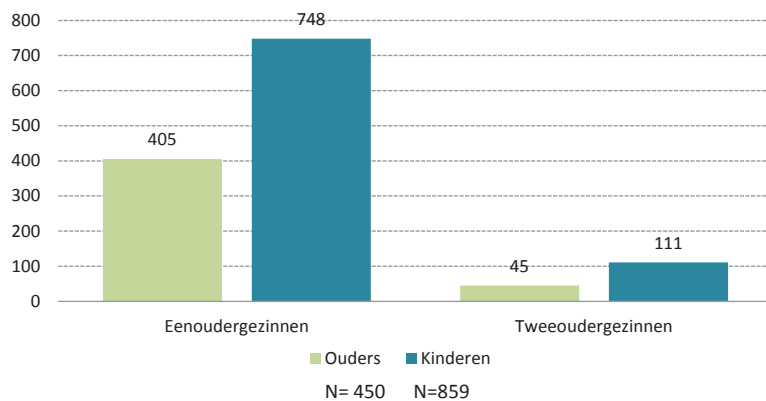
Grafiek 10. Verdeling van verblijven volgens leeftijd, per geslacht

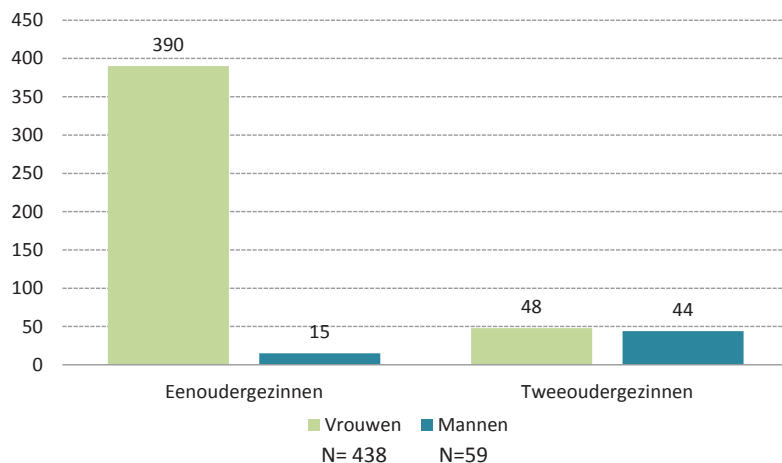
6.3. Verblijven van gezinnen

Gezinnen zijn goed voor 450 verblijven, of 22% van het totaal aantal verblijven (23% in 2010). In 2011 werden in totaal 859 kinderen opgevangen.

Grafiek 11. Verdeling van de verblijven van eenouder- en tweoudergezinnen en van hun kinderen

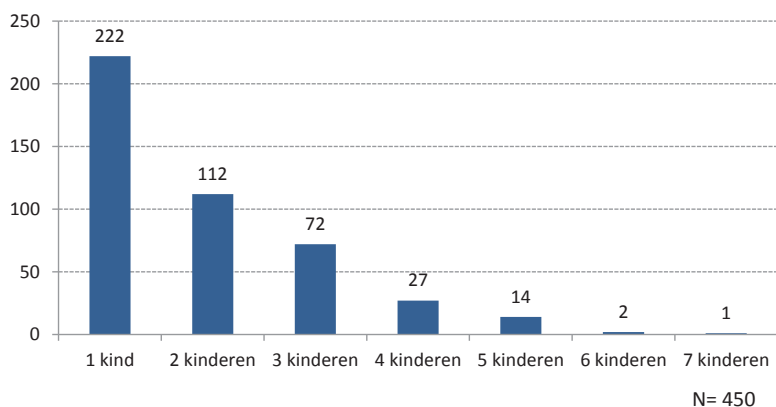

Grafiek 12. Verdeling van de verblijven van de eenouder- en tweoudergezinnen per geslacht

90% van de gezinnen zijn eenoudergezinnen, in de meeste gevallen alleenstaande vrouwen met kinderen (96%).

Grafiek 13. Verdeling van de gezinnen per aantal kinderen

Ongeveer driekwart van de gezinnen bestaat uit een of twee kinderen. Er waren 44 verblijven van gezinnen met drie of meer kinderen (*in 2010 waren er 58*).

Het is op dit moment niet mogelijk informatie te geven over de leeftijd van de kinderen. Sommige voorzieningen registreren enkel het aantal kinderen per huishouden en niet hun leeftijd.

6.4. Verzamelde gegevens bij aankomst

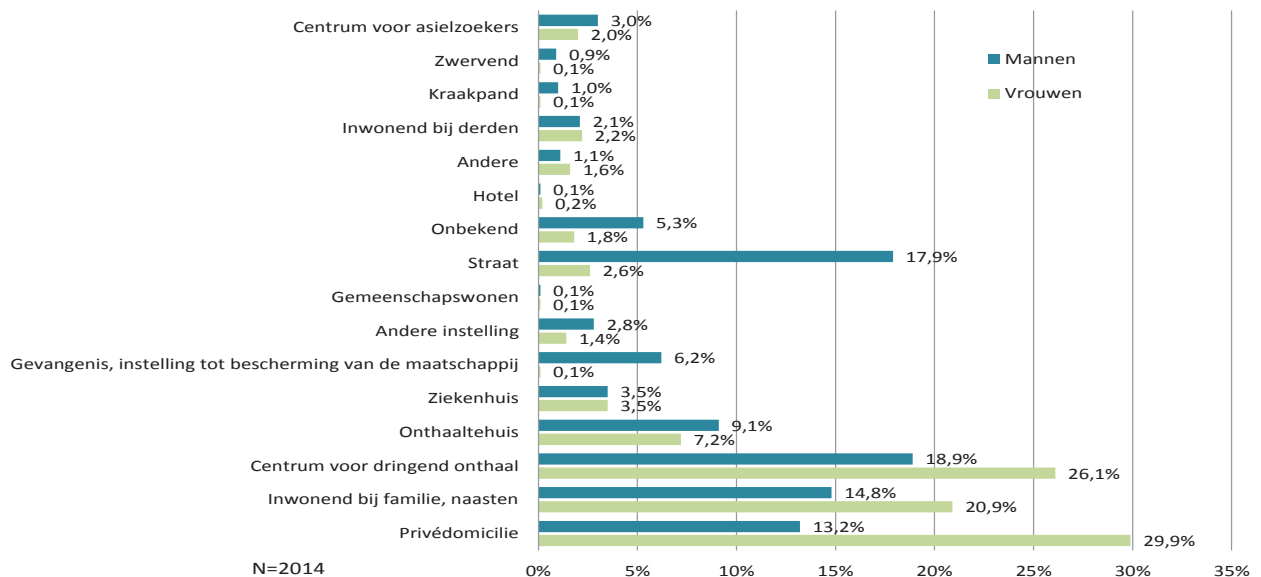
De volgende gegevens geven aanwijzingen:

- enerzijds, over de situatie van de personen voor het verblijf: waar woonden ze? in wat voor een type huisvesting of verblijfplaats?
- anderzijds, hun profiel bij de aankomst in het opvangcentrum: wat is hun verblijfstitel en hun nationaliteit, hun onderwijsniveau, hun financiële situatie?

6.4.1. Type huisvesting vóór de opvang

De grafiek hieronder toont het type huisvesting vóór de opvang in een voorziening:

Grafiek 14. Verdeling van de verblijven volgens het type verblijfplaats vóór de opvang, per geslacht

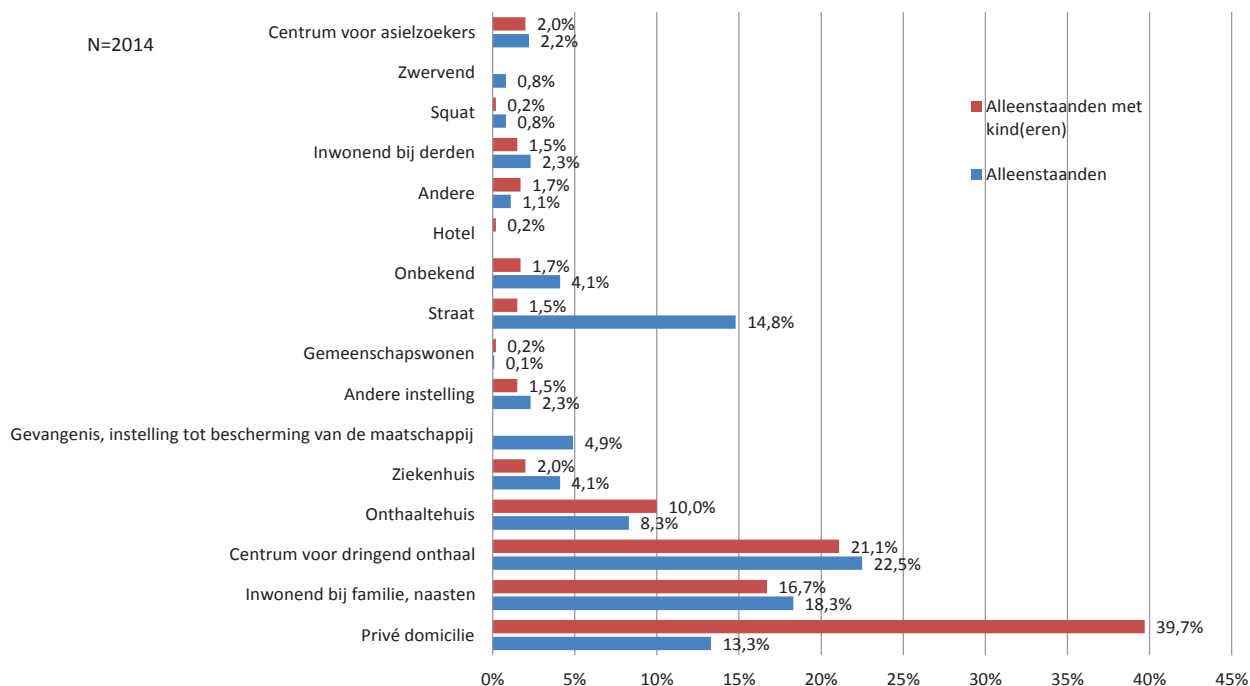

De resultaten zijn duidelijk verschillend voor mannen en vrouwen.

Een op de drie vrouwen had een privéwoning voor de opvang, een op de vijf verbleef tijdelijk bij familie en bij derden, en een kwart is doorgestuurd door een centrum voor dringend onthaal.

Veel mannen (19%) verbleven eveneens in een centrum voor dringend onthaal voordat ze in een onthaalhuis terechtkwamen. Mannen zijn ook sterk vertegenwoordigd in de categorie 'straat' (22%).

Grafiek 15. Verdeling van de verblijven volgens het type huisvesting vóór de opvang, per gezinssituatie

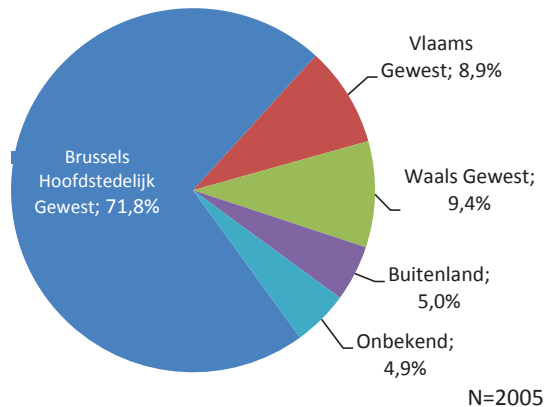

De verdeling van de verblijven volgens de verschillende types huisvesting vóór de opvang in functie van de gezinssituatie (alleenstaanden met of zonder kinderen) wordt weergegeven in grafiek 15. Ongeveer 40% van de alleenstaanden met kind(eren) woonde in een privéwoning (ter herinnering, 95% van de alleenstaanden met kinderen zijn vrouwen). Dit cijfer heeft betrekking op slechts 13% van de alleenstaande mannen of vrouwen. De meeste alleenstaanden met kind(eren) bevonden zich vóór het verblijf in thuislozenvoorzieningen (onthaaltehuis of centrum voor dringend onthaal, 31%) of woonden bij familie (18,5%).

6.4.2. Gewest van de laatste officiële domiciliëring

We kunnen op de grafiek zien in welk gewest de thuisloze gewoond heeft (op basis van zijn/haar verklaringen). Ongeveer drie kwart woonde in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 9% in Vlaanderen en 9% in Wallonië. 5% woonde in het buitenland.

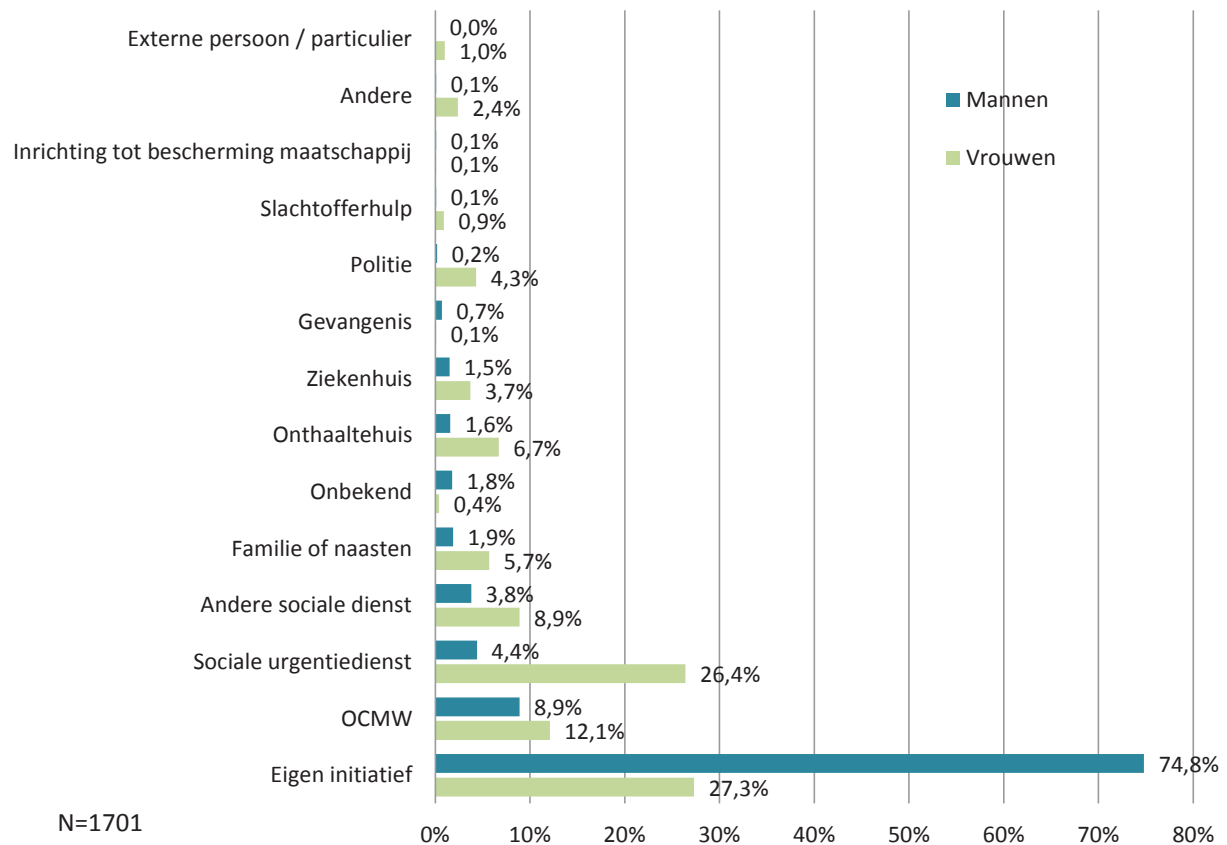
Grafiek 16. Verdeling van de verblijven volgens het gewest van de laatste officiële domiciliëring

6.4.3. Herkomst van de doorverwijzing

Deze variabele geeft het type dienst aan dat doorverwezen heeft naar het onthaalhuis of het centrum voor dringend onthaal.

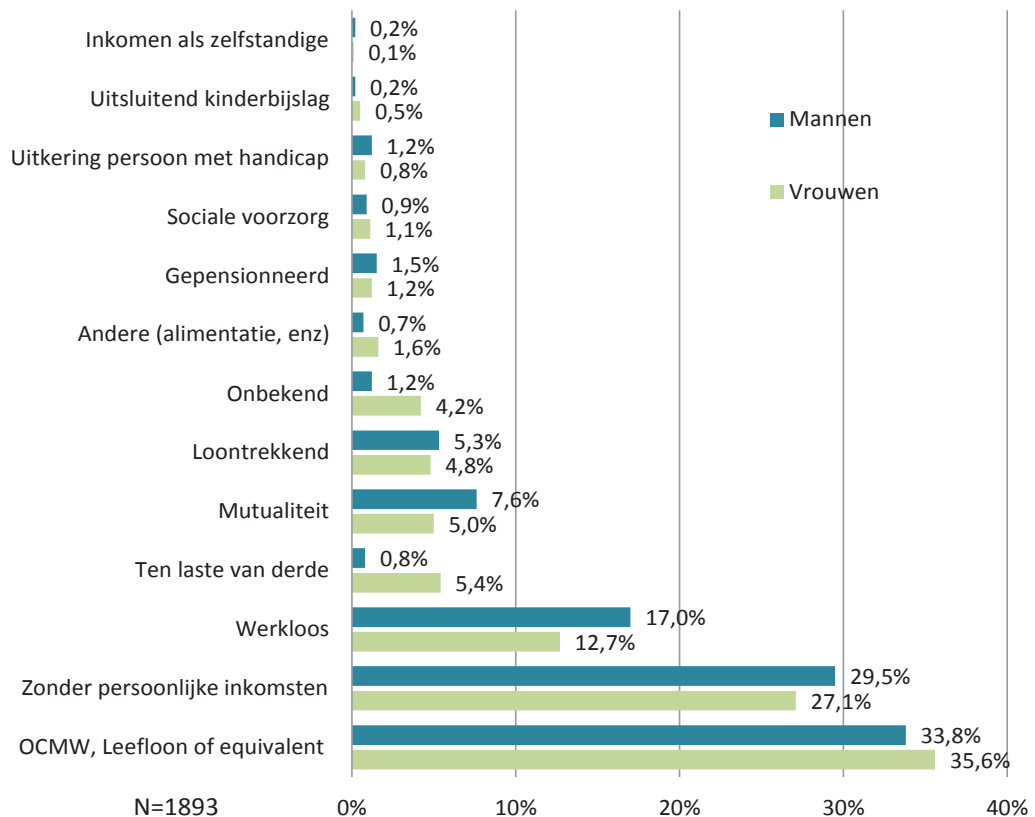
Grafiek 17. Verdeling van de verblijven volgens de doorverwijzing, per geslacht

Drie kwart van de mannen heeft op eigen initiatief contact opgenomen, voor vrouwen is dat in nog geen 30% van de gevallen zo (*net als in 2010*). In een kwart van de gevallen worden vrouwen trouwens doorverwezen door een centrum voor dringend onthaal (*tegenover 1 op de 5 in 2010*); met de OCMW's en andere sociale diensten erbij gaat het om ongeveer de helft van de vrouwen.

6.4.4. Financiële inkomsten

Grafiek 18. Verdeling van de verblijven volgens financiële inkomsten bij het onthaal, per geslacht

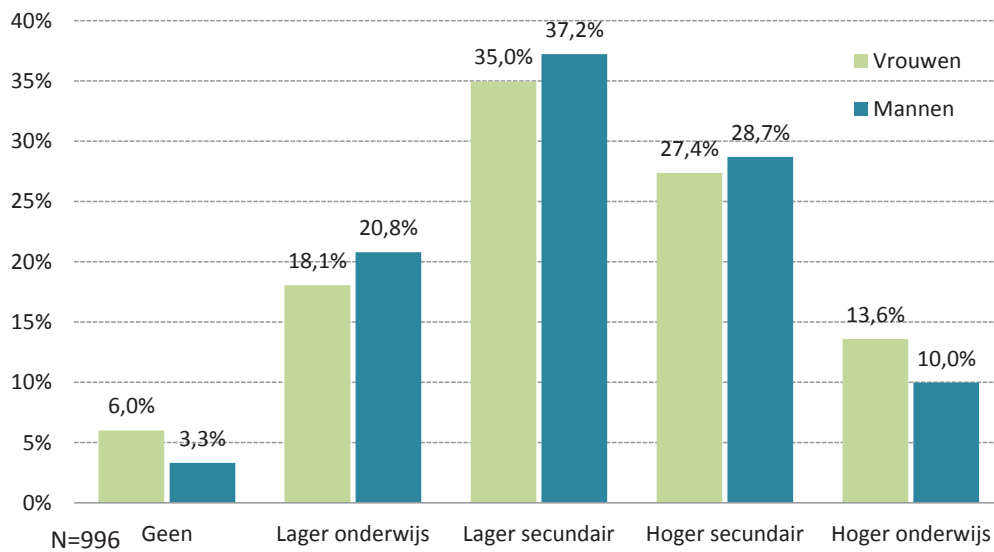

Uit de grafiek blijkt dat ongeveer 95% van de personen geen inkomsten uit arbeid had.

Ongeveer drie op de tien personen heeft geen inkomsten bij aankomst (28% in 2011 tegenover 25% in 2010). Als we hier de personen aan toevoegen die 'ten laste van derden' zijn en de personen die enkel kinderbijslag ontvangen, heeft een derde van de vrouwen en de mannen geen inkomsten.

6.4.5. Onderwijsniveau

Grafiek 19. Verdeling van de verblijven volgens onderwijsniveau, per geslacht

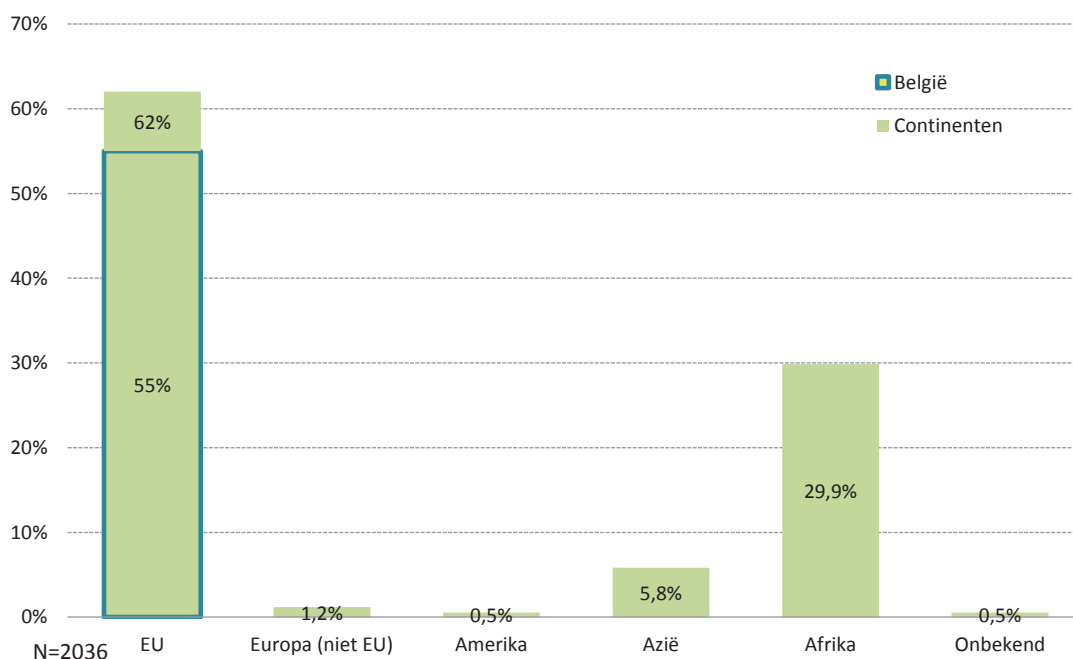

Zes op de tien personen heeft een onderwijsniveau dat niet hoger is dan het lager secundair onderwijs. 41% van de vrouwen en 38,7% van de mannen hebben een onderwijsniveau van hoger secundair onderwijs of hoger onderwijs.

6.4.6. Nationaliteit

In de onderstaande grafiek wordt de nationaliteit per continent voorgesteld

Grafiek 20. Verdeling van de verblijven volgens nationaliteit (Belgische en per continent)

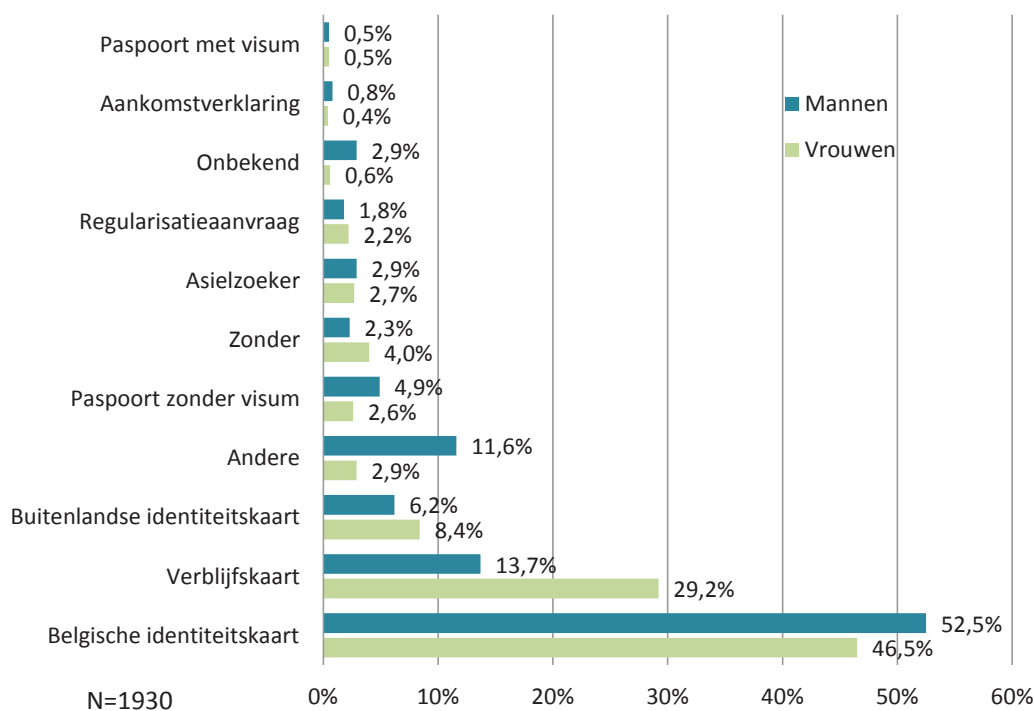

55% van de opgevangen populatie heeft de Belgische nationaliteit. 62% is afkomstig uit de Europese Unie. Een derde is van Afrikaanse origine: 36% daarvan is Marokkaans en 25% Congolees.

6.4.7. Verblijfsstatuut

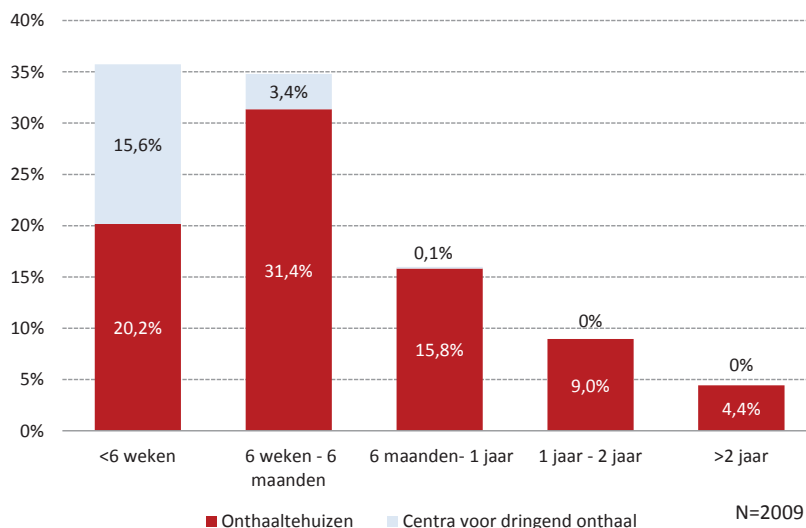
Grafiek 21 geeft informatie over de verblijfstitels. De helft van de thuislozen bezit een Belgische identiteitskaart, de andere helft heeft een onzeker verblijfsstatuut. De andere belangrijkste categorieën betreffen personen met een verblijfskaart of een buitenlandse identiteitskaart.

Grafiek 21. Verdeling van de verblijven volgens de verblijfstitel, per geslacht

6.5. Verblijfsduur

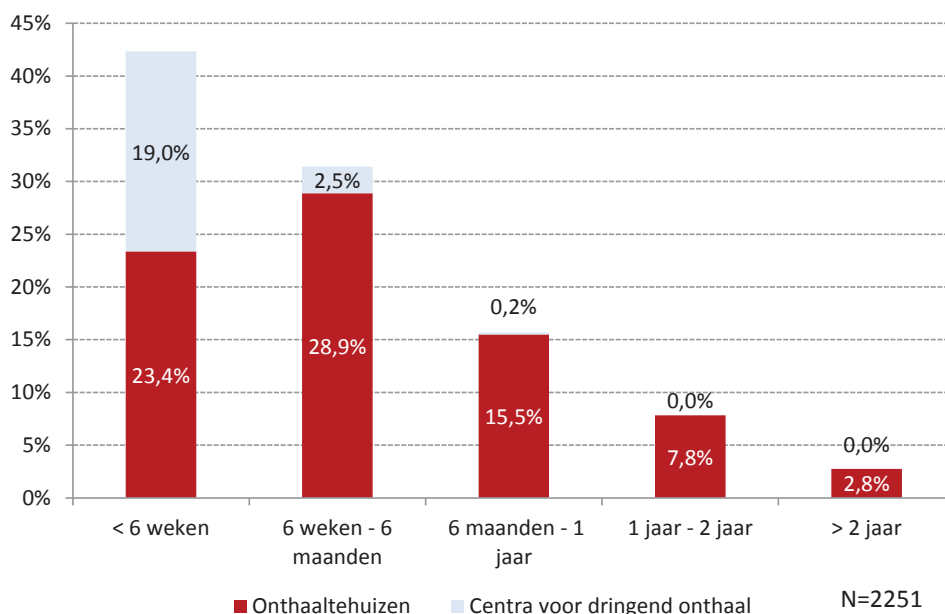
Grafiek 22. Verdeling van de duur van het verblijf volgens het type voorziening (2011)

70% van de verblijven (waaronder ook de verblijven in centra voor dringend onthaal) duurt minder dan 6 maanden.

Grafiek 23 toont de verblijfsduur in 2010:

Grafiek 23. Verdeling van de duur van het verblijf volgens het type voorziening (2010)

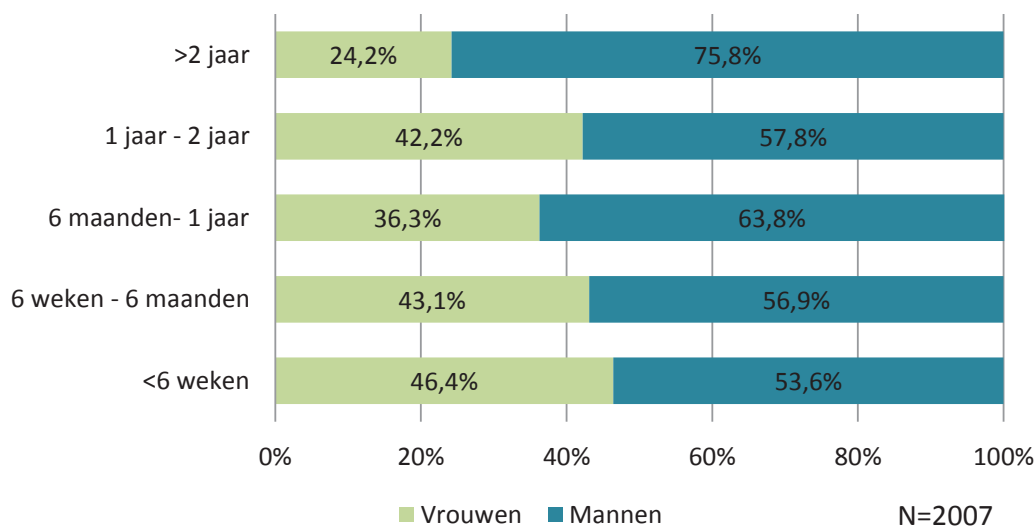
Tussen 2010 en 2011 zijn er verschillen in de verblijfsduur:

Tabel 4. Verschillen tussen de verblijfsduur in 2010 en 2011 per type opvangcentrum

	Onthaalhuizen			Centra voor dringend onthaal		
	2011	2010	Verskil 2010 - 2011	2011	2010	Verskil 2010 - 2011
<6 weken	20,2%	23,4%	-3,2%	15,6%	19,0%	-3,4%
6 weken - 6 maanden	31,4%	28,9%	+2,5%	3,4%	2,5%	+0,9%
6 maanden- 1 jaar	15,8%	15,5%	+0,3%	0,1%	0,2%	-0,1%
1 jaar - 2 jaar	9,0%	7,8%	+1,1%	0%	0%	/
>2 jaar	4,4%	2,8%	+1,7%	0%	0%	/

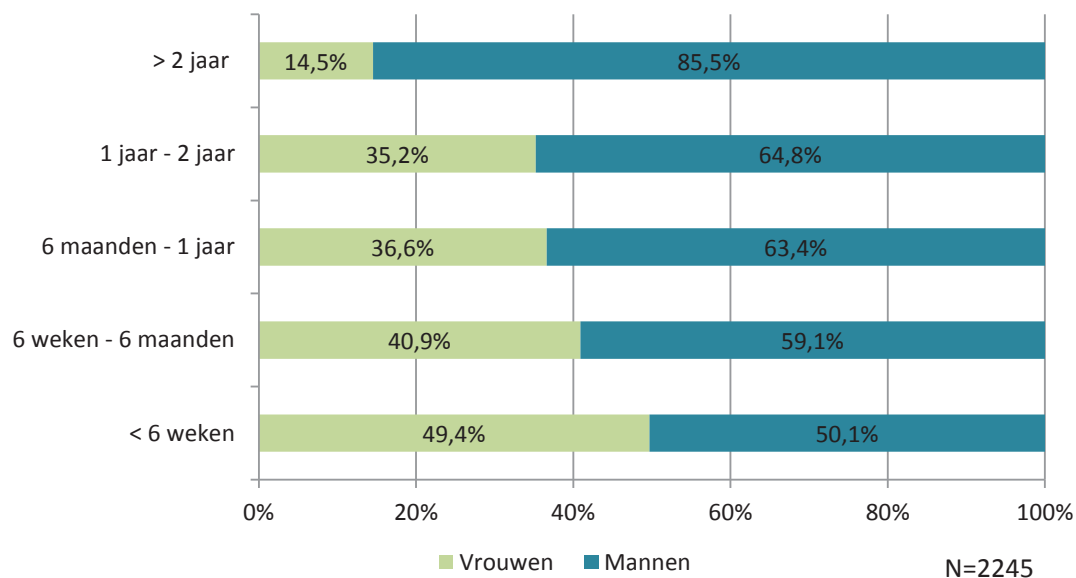
Het aandeel korte verblijven (< 6 weken) in de onthaalhuizen en de centra voor dringend onthaal daalt tussen 2011 en 2010. Maar **voor alle andere categorieën neemt de verblijfsduur toe**. Dit verklaart dat het aantal verblijven afgenomen is tussen 2011 en 2010 (2050 tegenover 2251).

Grafiek 24. Verdeling van de duur van het verblijf volgens geslacht (2011)

Grafiek 24 toont een relevant verschil tussen de verblijfsduur van vrouwen en mannen: de verhouding tussen mannen en vrouwen is ongeveer gelijk voor korte verblijven (< 6 weken), maar er zijn meer mannen met een verblijfsduur van meer dan 6 weken. Deze tendens werd al vastgesteld in de gegevens van 2010 (grafiek 25).

Grafiek 25. Verdeling van de duur van het verblijf volgens geslacht (2010)

Dit verschil lijkt echter afgenomen te zijn tussen 2010 en 2011: de verblijfsduur van vrouwen was veel korter dan die van mannen, maar in 2011 duren de verblijven langer en wordt het verschil tussen de verblijfsduur van vrouwen en mannen kleiner. Vooral **vrouwen blijven langer**: er is vooral een toename van de lange verblijven (een jaar en langer).

Dit wordt duidelijk in tabel 5: in de categorieën van 1 tot 2 jaar en langer dan 2 jaar, neemt tussen 2010 en 2011 het aandeel vrouwen toe van 7 tot 9%.

Tabel 5. Verschillen in verblijfsduur tussen 2010 en 2011 volgens geslacht

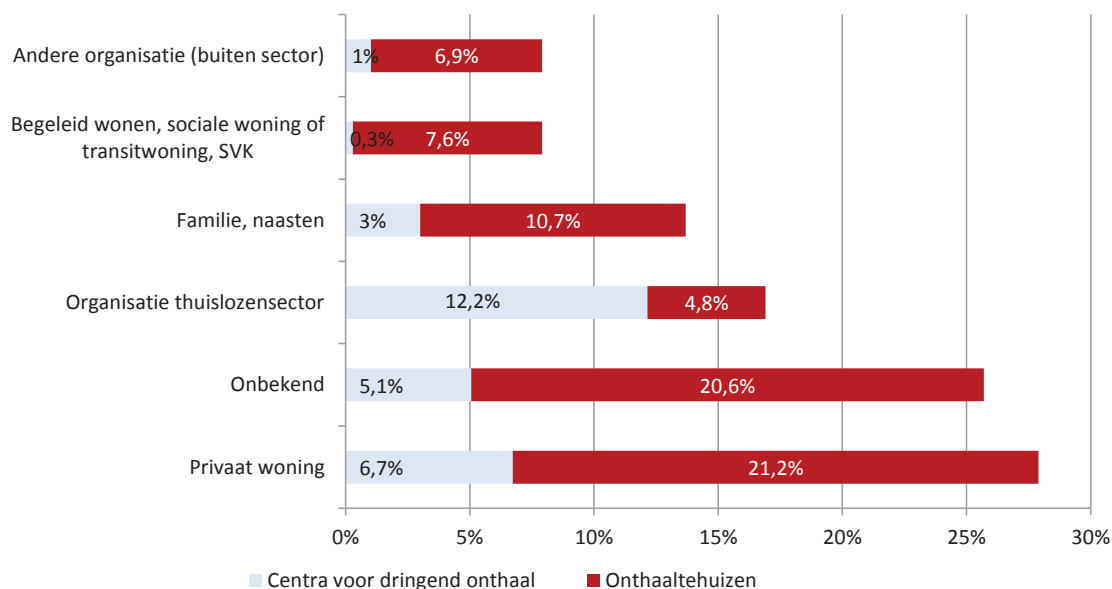
	Vrouwen			Mannen		
	2011	2010	Vershil 2010 - 2011	2011	2010	Vershil 2010 - 2011
<6 weken	46,4%	49,4%	-3%	53,6%	50,1%	+3,5%
6 weken - 6 maanden	43,1%	40,9%	+2,2%	56,9%	59,1%	-2,2%
6 maanden- 1 jaar	36,3%	36,6%	-0,3%	63,8%	63,4%	+0,4%
1 jaar - 2 jaar	42,2%	35,2%	+7%	58%	65%	-7,0%
>2 jaar	24,2%	14,5%	+9,7%	76%	85%	-9,7%

6.6. Bestemming na het verlaten van de opvang

Deze gegevens hebben betrekking op de bestemming na het vertrek uit een opvangcentrum: in welk type huisvesting of structuur komen de mensen terecht? Deze gegevens zijn gebaseerd op de verklaringen van de persoon bij het vertrek.

Ondanks de ontbrekende gegevens¹¹ geeft deze variabele belangrijke elementen weer. Deze variabele werd geanalyseerd volgens 3 factoren: het type centrum (onthaaltehuis of centrum voor dringend onthaal), het geslacht en de gezinssituatie van de persoon (alleenstaand, met of zonder kinderen).

Grafiek 26. Verdeling van de verblijven volgens de bestemming bij het verlaten van de opvang, volgens het type opvangcentrum

Na hun verblijf vindt minder dan een derde (28%) een privéwoning (*in 2010 31% van de verblijven*). 43% van de personen opgevangen in centra voor dringend onthaal wordt doorverwezen naar een andere voorziening in de thuislozensector.

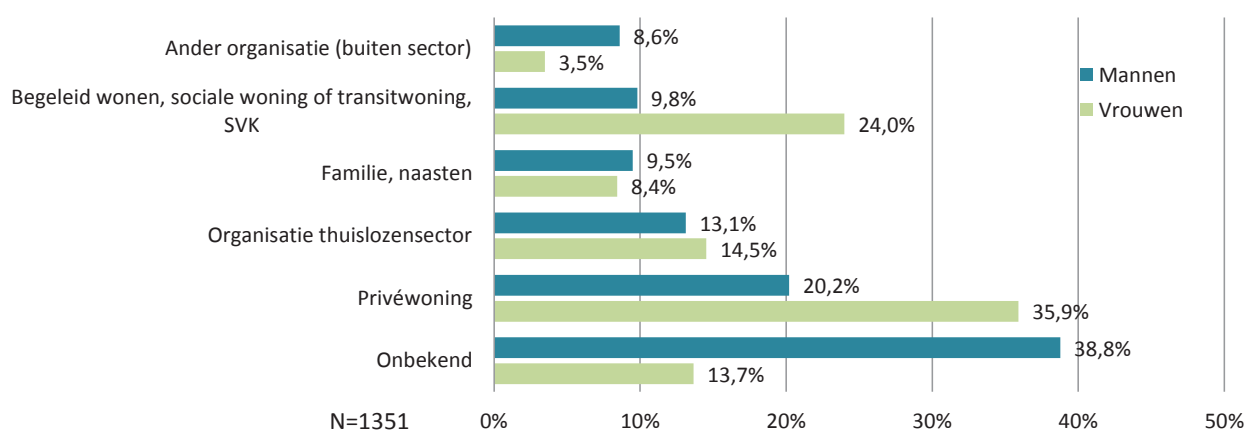
Voor 14% van de personen is opvang door familie of naasten de - precare - oplossing.

¹¹ De gegevens van de centra erkend door de VG, zijn niet beschikbaar.

De toegang vanuit de centra voor dringend onthaal tot andere vormen van huisvesting buiten de privémarkt is zo goed als onbestaande. 10% van de personen opgevangen in onthaalhuizen kreeg toegang tot een sociale of aanverwante woonvorm¹² (begeleid wonen, sociale woning, transitwoning, sociaal verhuurkantoor, gemeenschapswonen). De sociale verhuurkantoren scoren het best in deze groep: 5 % vindt via deze weg huisvesting

8% wordt na hun verblijf opgevangen door andere voorzieningen buiten de sector. De meesten komen in medische instellingen of instellingen binnen de geestelijke gezondheidszorg terecht.

Grafiek 27. Verdeling van de verblijven volgens de bestemming na de opvang, per geslacht

Vrouwen hebben in het algemeen meer toegang tot huisvesting op de privémarkt dan mannen (36% tegenover 20%): 24% heeft toegang tot een sociale woning of aanverwante huisvesting. Voor mannen is dat 10%.

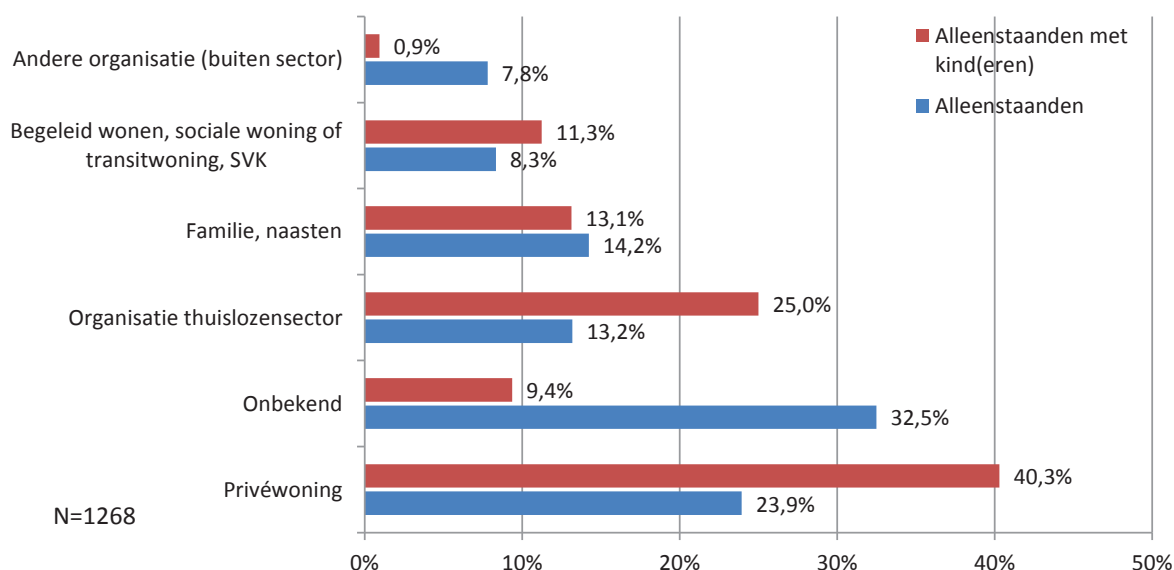
Zes op de tien vrouwen verlaten dus de opvangcentra met een 'duurzame' of 'semiduurzame' oplossing¹³ (*net als in 2010*). Bij mannen gaat het slechts om 30% (*34% in 2010*).

De categorie 'onbekend' betreft voornamelijk mannen.

¹² 'Sociale woonvormen' zijn samengevoegd voor de leesbaarheid van de tabel.

¹³ Transitwoningen zijn tijdelijke woningen: huurcontract van maximaal 18 maanden.

Grafiek 28. Verdeling van de verblijven volgens de bestemming na de opvang, per gezinssituatie

We krijgen een gelijkaardig beeld wanneer we de verdeling tussen alleenstaanden en alleenstaanden met kind(eren) vergelijken. De toegang tot huisvesting is duidelijk positiever voor alleenstaanden met kinderen: 40,3% vindt een woning op de privémarkt.

13,5% van de alleenstaanden (met of zonder kinderen) trekt na de opvang in bij familie of derden. Dit type huisvesting dat als onzeker beschouwd wordt, wordt vaak als een uitweg gezien.

7. Conclusies en vooruitzichten

Tijdens het jaar 2011 zijn er **2050 verblijven** geregistreerd in de 22 deelnemende opvangcentra, die staan voor een capaciteit van 857 erkende plaatsen. Het betreft **1833 volwassenen of minderjarigen die gezinshoofd zijn, en 859 begeleide kinderen**. Uit de analyse van de verblijven blijkt dat er vrij weinig **meervoudige verblijven zijn**. Over een periode van twee jaar (2010-2011) zijn er slechts 17% meervoudige verblijven: voor het merendeel betreft het twee verblijven.

Tussen 2010 en 2011 zien we trouwens een daling van het aantal verblijven (voor hetzelfde aantal plaatsen en met dezelfde deelnemende diensten in 2010 en 2011). 70% van de verblijven duurt minder dan 6 maanden. De verblijfsduur van vrouwen neemt echter toe: in 2010 was hun verblijfsduur korter dan die van mannen maar in 2011 blijven ze langer en wordt het verschil tussen vrouwen en mannen kleiner. **De toename van de verblijfsduur heeft dus voornamelijk betrekking op vrouwen**, hoofdzakelijk wat de lange verblijven betreft (een jaar en langer).

De analyse van de socioprofessionele kenmerken toont vergelijkbare resultaten als in 2010: we kunnen dus **de observaties van vorig jaar bevestigen en tendensen vastleggen**: het onderwijsniveau is vaak laag en er zijn weinig of helemaal geen financiële inkomsten. De

opgevangen personen zijn meestal alleenstaand.

Zeven op de tien personen woonde voor de opvang in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. 55% heeft de **Belgische** nationaliteit, de andere verblijfsstatuten zijn zeer verscheiden en precair.

22% van de verblijven **heeft betrekking op gezinnen**. Het totaal aantal kinderen dat hun ouder(s) vergezelt, is 859. In 9 op de 10 gevallen gaat het om **eenoudergezinnen**, meestal alleenstaande moeders.

De resultaten die vorig jaar voorgesteld werden brachten specifieke verschillen tussen mannen en vrouwen aan het licht. De analyses van dit jaar gaan in dezelfde richting: het profiel van vrouwen en mannen in de opvangcentra komt overeen met dat van 2010:

Het typische profiel van een vrouw die opgevangen wordt:

- Zij is Belg en verbleef in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vóór de opvang;
- Ze is tussen de 18 en de 35 jaar oud (de mediaan is 31);
- Ze is alleenstaand, met of zonder kinderen;
- Ze woonde vóór de opvang in een centrum voor dringend onthaal in een privéwoning;
- Haar verblijfsduur wordt steeds langer;
- Ze wordt doorverwezen door een breed spectrum aan diensten.

Het typische profiel van een man die opgevangen wordt:

- Hij is Belg en verbleef in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vóór de opvang;
- Hij is tussen de 26 en 45 jaar oud (mediaan is 39);
- Hij is zowel voor als tijdens het verblijf alleenstaand, zelden met kinderen;
- Hij blijft langer in de opvang;
- De kans is groter dat hij op straat heeft geleefd vooraleer hij wordt opgevangen;
- Hij heeft zelf contact opgenomen met het onthaaltehuis.

Wat de bestemming na het onthaaltehuis betreft, vindt minder dan een derde van de personen een privéwoning. Dit aantal loopt op tot 40% voor alleenstaanden met kind(eren). Het aantal sociale woningen en aanverwante hulpvormen (woningen via sociale verhuurkantoren, transitwoningen) is ontoereikend. Hoewel deze oplossing niet duurzaam is, wordt 14% door naasten of familie opgevangen. Voor sommigen (minderheid) is de begeleiding die wordt aangeboden in een onthaaltehuis ook op langere termijn noodzakelijk.

Vooruitzichten:

We herinneren eraan dat het type aangeboden plaatsen een invloed heeft op het profiel van de mensen die opgevangen worden. Het aantal plaatsen voor mannen, vrouwen en gemengd (met of zonder kinderen) is zo goed als identiek. Anderzijds hebben de geanalyseerde gegevens niet op alle centra betrekking: wij beschikken enkel over de gegevens van een kwart van de plaatsen van de centra voor dringend onthaal (gemengd). Wij zetten ons verder in om meer gegevens te verzamelen van alle verblijven om een volledig beeld van de Brusselse thuislozenopvang te krijgen.

Een deelwerkgroep heeft monnikenwerk verricht: ze heeft alle geregistreerde variabelen behandeld en geherdefinieerd, hun parameters verfijnd zodat ze minder vatbaar zijn voor interpretatie, de registratiekwaliteit wordt verbeterd en de verschillende registratiesystemen op elkaar afgestemd worden. Deze veranderingen gaan in vanaf januari 2013.

Op basis van de verzamelde gegevens in de opvangcentra is in Brureg een specifiek luik ontwikkeld voor het begeleid wonen erkend door de GGC. Vanaf januari 2013 wordt de centrale registratie dus uitgebreid met de gegevens van het begeleid wonen.

Bijlage 1: erkende plaatsen in opvangvoorzieningen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (uitgezonderd bijzondere opvang: winter, transit ...)

		COCOF		GGC		VG		Total	
Alleen mannen	Onthaalhuizen	Home Baudouin	69			CAW Archipel-Leger des Heils Foyer	73	372	
		La maison d'accueil Les Petits Riens	120			CAW Archipel-Vrienden van het huizeke	11		
		Foyer Georges Motte	77						
		Ilot Iocquenghien	22						
	Crisis en noodopvangcen tra								
Alleen vrouwen (met of zonder kind)	Onthaalhuizen	Centre de prévention violences conjugales	24	Open deur	22	CIG - Vogelzang	43	353	
			Chant d'oiseau		24		Talita		22
			Chevreuille		40				
			Home Victor du Pré		74				
			Maison de la mere et de l'Kind		40				
			La maison Straat Verte		30				
			Accueil Monttort		34				
	Crisis en noodopvangcen tra								
Vrouwen / mannen (met of zonder kind)	Onthaalhuizen	Les Drie pommiers	40	De relais	53	CAW Archipel - Albatros	30	435	
		Source	34	Haard en vrede	23	CAW Mozaiek - Woonbegeleiding	5		
				Pag-Asa	35				
		Ilot 160	22	Hoeksteen	48				
				Sannusocial	110				
				Centrum Ariane	35				
Total			650		348		162	1160	

